

BAS VAN DER SCHOT

Democraten, vorm samen een team tegen Trump

Thomas Friedman is columnist van *The New York Times*.

VOORVERKIEZINGEN

De onderlinge strijd doet de Democratische Partij geen goed. De rivalen kunnen beter de handen ineen slaan.

Als deze verkiezingscampagne uitdraait op een gevecht tussen een zelfverklaarde socialist en een psychopaat, zullen we als land in een verschrikkelijke situatie verzeilen. Hoe gaan we dat voorkomen?

Mijn korte antwoord is dat de Democraten iets uitzonderlijks moeten doen. Ze moeten een schaduwregering van nationale eenheid samenstellen. Ook wanneer de Democraten iemand anders nomineren dan Bernie Sanders, bijvoorbeeld Michael Bloomberg. Hij is de meest waarschijnlijke uitdager van Sanders.

Hoe zou de presentatie van dit team-Sanders (of team-Bloomberg) eruitzien? Ongeveer zo:

'Ik wil de mensen laten weten dat, als ik de Democratische kandidaat ben, ik de volgende mensen zal kiezen in mijn kabinet - mijn team van rivalen. Ik wil Amy Klobuchar als mijn vicepresident. Haar fatsoen, ervaring en gematigdheid zullen in heel Amerika worden gewaardeerd, in het bijzonder in het Midden-Westen.

'Ik wil Mike Bloomberg (of Bernie Sanders) als mijn minister van Financiën. Onze plannen om iets te doen aan de ongelijkheid in inkomens lopen niet zover uit elkaar. En als we ze in elkaar schuiven, dan zal dat

goed voor het land zijn en tegelijkertijd de markten geruststellen.

'Ik wil Joe Biden als mijn minister van Buitenlandse Zaken. Niemand in onze partij kent de wereld beter en wordt meer gewaardeerd door onze bondgenoten dan Joe. Ik zal Elizabeth Warren vragen als minister van Volksgezondheid. Niemand zou meer energie en verstand kunnen ontplooiën om gezondheidszorg bij een groter aantal Amerikanen te brengen dan senator Warren.

'Ik wil Kamala Harris als minister van Justitie. Zij heeft de taaiheid om de corrupte puinhoop die Donald Trump van het departement van Justitie heeft gemaakt op te ruimen. Ik wil *mayor* Pete Buttigieg als minister van Binnenlandse Zaken en Veiligheid. Gezien zijn militaire ervaring zal hij zich snel inwerken.

'Voor Tom Steyer wil ik een nieuw ministerie in het leven roepen: Infrastructuur. We gaan Amerika verbouwen, in plaats van een muur op te trekken aan de grens met Mexico. En ik vraag Cory Booker, de voormalige

Democraten moeten een schaduwregering van nationale eenheid samenstellen

burgemeester van Newark, om minister van Huisvesting en Stedelijke Ontwikkeling te worden. Wie heeft meer passie dan Cory om onze binnensteden nieuw leven in te blazen?

'Ik vraag de Republikeinse senator Mitt Romney om minister van Handel te worden. Hij is de beste persoon om Amerikaanse bedrijven en technolo-

gie in het buitenland te promoten. En het is van vitaal belang dat het publiek begrijpt dat mijn regering alle Amerikanen vertegenwoordigt, dus ook Republikeinen. Ik zou graag zien dat Andrew Yang minister van Energie zou worden, met als taak onze nucleaire voorraad te beheren en te werken aan duurzame energiebronnen. Hij zou fantastisch zijn.

'Ik ga afgevaardigde Alexandria Ocasio-Cortez vragen als onze ambassadeur bij de Verenigde Naties. Kunt u zich voorstellen hoe onze internationale standing bij de jeugd in de hele wereld zou verbeteren met haar als vertegenwoordiger van de nieuwe generatie Amerikanen?'

Als Bernie of Bloomberg of wie dan ook komt bovendien als presidentskandidaat zo'n team van rivalen samenstelt, dan ben ik ervan overtuigd dat die Trump royaal zal verslaan. Maar als de progressieven denken dat ze kunnen winnen zonder de gematigden - of de gematigden zonder de progressieven - zijn ze krankzinnig. En als ze dat gaan proberen, nemen ze een groot risico met de toekomst van ons land.

In mei 2018 zei de voormalige Republikeinse voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, de Republikein John Boehner: 'Er is geen Republikeinse Partij. Er is een Trumppartij. De Republikeinse Partij doet ergens een dutje.' Vandaag slaapt de Republikeinse Partij niet langer, zij is dood.

Voor een behoorlijk bestuur van ons land kan leiderschap alleen komen van Democraten en van onafhankelijke Republikeinen die moedig genoeg zijn om Trump te weerstaan. Het is dus van het grootste belang dat gematigde en progressieve Democraten op de een of andere manier een regeringscoalitie smeden. Als ze niet samenwerken - als de Democraten ervoor kiezen om op elkaar te blijven schieten - dan kan je het Amerika waarin je bent opgegroeid vaarwel kussen.

Strafverhoging voor doodslag overtuigt niet

Dino Bektesevic en Laura ter Steeg zijn advocaat bij Ficq & Partners in Amsterdam.

STRAFMAAT

Er is steun voor het verhogen van de maximumstraf voor doodslag. Maar het is onnodig, er is geen probleem.

Vorige week dinsdag werd in de Tweede Kamer een motie aangenomen om de maximale gevangenisstraf op doodslag te verhogen van 15 naar 25 jaar. Dit plan kan binnen de samenleving op brede steun rekenen: uit een opiniepeiling blijkt dat 89 procent van de ondervraagden de verhoging ziet zitten. Ook de topman van het Openbaar Ministerie, Gerrit van der Burg, toonde zich eerder al een voorstander. De argumenten voor de strafverhoging zijn echter niet overtuigend. Het is de vraag of het probleem dat men wil oplossen, wel bestaat.

Het belangrijkste argument voor de voorgenomen wijziging is dat het strafmaximum voor moord in 2006 is verhoogd van 20 naar 30 jaar en dat het gat tussen de maximale tijdelijke straf voor moord en doodslag, 15 jaar, te groot is geworden. Het strafmaximum op moord is echter ongewijzigd gebleven. Dat was en is de levenslange gevangenisstraf. De verhoging van de maximale tijdelijke straf voor moord was bovendien niet zoezeer ingegeven door de wens om hoger te straffen, maar vooral bedoeld om het gat tussen 20 jaar en levenslang te verkleinen.

Het verschil tussen moord en doodslag is dat voor moord, anders dan voor doodslag, is vereist dat iemand met voorbedachte raad heeft gehandeld. Sinds 2012 neemt de Hoge Raad minder snel aan dat sprake is van voorbedachte raad. Duidelijker dan voorheen moet blijken dat iemand echt voldoende tijd en gelegenheid heeft gehad om na te denken over zijn daad: hij mag niet in een opwelling hebben gehandeld. Dit betekent dat moord nu minder snel bewezen wordt en dat vaker sprake is van doodslag. In dat geval kunnen rechters 'maar' 15 jaar opleggen.

Maximale straf

Bij de voorgenomen wijziging plaatsen wij drie kanttekeningen. Ten eerste geldt dat 15 jaar in veel gevallen niet het strafmaximum is in doodslagzaken. Als iemand naast doodslag voor een ander strafbaar feit wordt veroordeeld, kan het strafmaximum oplopen tot 20 jaar. Zo levert een doodslag met een vuurwapen als strafmaximum minstens 19 jaar op. Dit was ook het strafmaximum in de zaak van Hümeysra S. De verdachte in deze zaak werd veroordeeld tot 14 jaar en tbs voor doodslag. Merkwaardig genoeg wordt deze zaak - nota bene mede door de rechtbank zelf - van stal gehaald om te beargumenteren dat er een strafverhoging moet komen, terwijl de rechtbank er in deze zaak juist niet voor koos om

de maximumstraf op te leggen. Daarbij komt dat tussen doodslag en moord nog een strafbaar feit zit, de zogeheten gekwalificeerde doodslag. Voorbedachte raad is hiervoor geen vereiste. Het verschil met doodslag is dat iemand wordt gedood met het oogmerk om een ander misdrijf gemakkelijk, of mogelijk te maken, of om daarmee weg te komen. Te denken valt aan het doden van het slachtoffer van een woningoverval, opdat de buit ongestoord kan worden meegenomen. Op deze vormen van doodslag staat al levenslang of een gevangenisstraf van 30 jaar.

Wanneer we, ten tweede, over de gehele linie kijken, lijkt ook geen sprake te zijn van een probleem. Uit recent WODC-onderzoek van de Erasmus Universiteit (rapport *Verhoging strafmaximum moord*, 2019) blijkt dat rechters bij een veroordeling tot doodslag zelden de maximumstraf opleggen. Rechters lijken dus niet hoger te willen straffen dan zij op dit moment kunnen. Nu is het natuurlijk niet zo dat de wetgever pas in actie mag of moet komen als de rechter zijn hoofd steeds tegen het plafond stoot. Maar het argument dat het maximum omhoog moet omdat

Niet elke roep uit de samenleving moet in wetgeving worden omgezet

rechters worden beperkt bij het opleggen van straffen, gaat in elk geval niet op.

Tweederde van de straf

Een derde punt is dat de Tweede Kamer vorig jaar tegen alle adviezen in voor een wet stemde die de voorwaardelijke invrijheidstelling voor een goed deel afschaft. Deze wet zorgt ervoor dat veroordeelden in de toekomst niet meer na tweederde van hun straf vrijkomen, maar maximaal twee jaar voor het einde van de straf. Iemand die nu 15 jaar krijgt opgelegd, komt nu in de regel na 10 jaar vrij; na de wetswijziging zal dat na 13 jaar zijn. Een verhoging van de maximumstraf op doodslag zal daarom mogelijk van twee kanten strafverzwarend werken.

Natuurlijk heeft de politiek als taak te luisteren naar de stem van het volk, maar zij moet daarin niet doorslaan. Niet elke roep vanuit de samenleving moet in wetgeving worden omgezet, hoe verleidelijk dat electoraal ook is. Zeker in het strafrecht bestaat voor de politiek een verantwoordelijkheid om soms uitleg te geven over waarom zaken zijn zoals ze zijn. Het zou niet verkeerd zijn als aan die verantwoordelijkheid wat meer aandacht wordt besteed.